

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:
ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
для студентів

Галузь знань 0203 Гуманітарні науки

Напрямок підготовки 6.020303 Українська мова і література
освітнього рівня першого (бакалаврського)

Київ-2018

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

**Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи**

« _ » _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:
ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

для студентів

спеціальності 035 Філологія
освітнього рівня першого (бакалаврського)
спеціалізації Українська мова та література
освітньої програми Українська мова і література

Київ-2018

Розробники:

Гальчук Оксана Василівна, доктор філологічних наук, доцент, професор
кафедри світової літератури

Викладачі:

Гальчук Оксана Василівна, доктор філологічних наук, доцент, професор
кафедри світової літератур

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової
літератури

Протокол № _____ від « ____ » _____ 2018 р.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої
програми _____ 2018 р.

Гарант освітньої програми _____ (Вінтонів М.О.)

Робочу програму перевірено
_____ 2018 р.

Заступник директора _____

Пролонговано:

на _ 20 _ /20 _ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20 _ р., протокол № _____

на _ 20 _ /20 _ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20 _ р., протокол № _____

на _ 20 _ /20 _ н.р. _____ (_____), « ____ » ____ 20 _ р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Історія світової літератури		
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	16 кр. / 480 год.	
Курс	I – IV	
Семестр	I – VII	
Кількість змістових модулів з розподілом		
Обсяг кредитів	16	
Обсяг годин, у тому числі:	480	
Аудиторні	196	
Модульний контроль	16	
Семестровий контроль	60	
Самостійна робота	196	
Форма семестрового контролю	іспит, залік	
Змістовий модуль		
Історія зарубіжної літератури		
Курс	IV	
Семестр	VII	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, у тому числі:	30	
Аудиторні	14	
Модульний контроль	2	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	14	
Форма семестрового контролю	іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є розкриття закономірностей світового літературного процесу ХХ століття, з'ясування своєрідності розвитку літературного процесу різних національних літератур, поглиблення знань з теорії літератури та вміння аналізувати та інтерпретувати художні твори в контексті сучасних літературознавчих наукових тенденцій.

Завдання курсу: формування уявлення про соціокультурні, історичні, мистецькі чинники розвитку країн, література яких вивчається у зазначений період; аналіз та інтерпретація художніх творів зазначеного періоду; дослідження стилістичних особливостей поезики митця, встановлення елементів традицій і новаторства в стилі художнього твору та ідіостилі письменника через з'ясування стильових явищ, стильових тенденцій та стильових домінант; сприйняття художнього твору як складної системи в контексті різноманітних видів дослідження художнього твору загалом.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури (ХХ століття)» важливо досягти усвідомлення концепції про розуміння творів мистецтва як складної багаточислової структури; врахування положення сучасного літературознавства про неподільність змісту та форми художнього твору, що дає змогу сприймати текст у його художній цілісності; необхідність врахування історичного контексту; взаємозалежність історії суспільства, історії культури та історії літератури; психолого-педагогічні дослідження про особливості навчальної й пізнавальної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**: провідні тенденції світового літературного процесу зазначеного періоду; місце і значення вивчених творів у творчості письменника та літературному процесі цього періоду; особливості стилю художнього твору та ідіостилу письменника.

Уміти досліджувати поезику оригінального і перекладного тексту, з'ясовувати властивості художньої мови твору, засоби художньої виразності, жанрові різновиди, особливості його образної системи тощо; виокремлювати факти стильових явищ, стильових тенденцій і стильових домінант, на підставі яких визначається стиль художнього твору та індивідуальний стиль письменника; самостійно визначати змістові домінанти тексту, відтворюючи авторську концепцію і здійснювати власну інтерпретацію.

Основні компетентності: *знати* основні тенденції розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору; *розуміти* основні проблеми теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблеми поезики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Основні тенденції розвитку зарубіжної літератури першої половини XX ст.							
Тема1. Література зарубіжних країн першої половини XX ст.: етапи, тенденції, основні напрями. Поетична свідомість літератури першої половини XX ст.		2					
Тема 2. Розвиток прози першої половини XX ст. (модерністський роман; проза експресіонізму, інтелектуальний роман, проза екзистенціалізму)		2					
Тема 3. Драматургія першої половини XX ст.: епічний театр Б.Брехта; драматургія Ф. Гарсія Лорки, театр екзистенціалізму						2	
Тема 4. Розмаїття прозових різновидів доби високого модернізму							3
Тема 5. Ознаки інтелектуальної прози в романі М.Булгакова «Майстер і Маргарита»			2				
Тема 6. Поетична свідомість XX ст.							3
Модульний контроль	1						
Разом:	1	4	2			2	6
Змістовий модуль 2. Явища зарубіжної літератури другої половини XX століття як особливий етап світового письменства							
Тема1. Розвиток зарубіжної прози доби постмодернізму		2					
Тема 2. Експериментальний характер світової драматургії другої половини XX століття: від психологічного театру до драми абсурду		2					
Тема 3. Магічний реалізм роману Г.Гарсія Маркеса «Сто років самотності»			2				

Тема 4. Ознаки постмодерного тексту в романі П. Зюскінда «Запахи»			2				
Тема 5. Трансформація реалістичного роману в літературі другої половини XX століття						2	
Тема 6. Руйнація євроцентризму в літературі XX століття. Латиноамериканський роман як явище світової літератури.							3
Тема 7. Метажанр антиутопії в літературі XX століття. Різновиди, характерні ознаки, художні варіанти.							3
Тема 8. Інтелектуалізм та інтертекстуальність драматургії другої половини XX ст. (Ф.Дюрренматт, Т.Стоппард)							2
Модульний контроль	1						
Разом:	1	4	4			2	8
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього:	2	8	6			4	14

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

ТЕМА 1.

ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.: ЕТАПИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ОСНОВНІ НАПРЯМИ. ПОЕТИЧНА СВІДОМІСТЬ ЛІТЕРАТУРИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

Зарубіжна література першої половини ХХ століття як культурно-історичний феномен, її періодизація і зміст, умовність хронологічних меж. Поняття *новітньої* літератури. Основні віхи історичного процесу першої половини ХХ століття. Політичні, економічні, духовні наслідки першої світової війни. Крах імперій в Росії, Німеччині, Австро-Угорщині. Економічна криза в Європі й Америці в кінці 1920-х рр. Визрівання фашизму в Західній Європі. Становлення тоталітарних систем в європейських країнах. Антифашистський рух. Друга світова війна.

Особливості розвитку літератури в першій половині ХХ століття. Спадкоємність літератури ХХ ст. із духовним життям Європи рубежу ХІХ і ХХ ст. Зрілий модернізм, його “авангардистські” прояви, їх взаємопроникнення в літературі й мистецтві. *Кубізм* в літературі й живопису. *Футуризм* і його еволюція. Доля *сюрреалізму*. Роль *експресіонізму* в літературному розвитку ХХ століття. Зміна балансу об’єктивного й суб’єктивного начал художньої творчості. Послаблення й вичерпність традицій *реалізму*.

Саморефлексія автора й “інтелектуалізація” літератури. Антивоєнна тема й антивоєнний роман в Європі й Америці. Проблема “*втраченого покоління*”. Відродження інтересу літератури до соціальних проблем, до історії й політики в міжвоєнний період. Антифашистська література. Початок *руйнації європоцентризму* в світовій літературі. Значення літератури Латинської Америки в розвитку нових форм мистецтва.

Література і науково-технічний прогрес. Два підходи до науково-технічного прогресу в культурології і в літературі. Поняття “людина маси” в сучасній культурології, зв’язок його появи з розвитком техніки. Розвиток науково-фантастичної літератури, її функції (А.Азімов, К.Саймак, Р.Шеклі, Урсула ле Гуїн, А.Кларк, Дж.Уіндхем, С.Лем та ін.) Антиутопія як особливий жанр наукової фантастики, ознаки цього жанру і типологія: антикомуністичні (Дж.Оруелл, Е.Берджес); антитехнократичні (О.Хакслі, Р.Нокс).

Сюрреалізм в європейській поезії. Сюрреалізм **Гійома Аполлінера** — теорія і практика оновлення свідомості. Місце творчості **Райнера Марії Рільке** в німецькомовній і світовій літературі. Наростання кризи гуманізму і її відображення у творчості **Томаса Стернза Еліота**. Творчість **Гарсія Лорка** на тлі іспанської і європейської поетичних традицій першої половини ХХ ст.

Література:

- Затонский Д. Модернизм и постмодернизм. – Х., 2000.
Полевой В. Искусство XX века. – М., 1991.
Зверев А. XX век как литературная эпоха // Вопросы литературы. – 1992. - №2.
Наливайко Д. Про співвідношення “декадансу”, “модернізму”, “авангардизму” // Слово і час. – 1997. - №11 – 12.
Наливайко Д. Шляхами оновлення поезії // Гійом Аполлінер. Поезії. – К., 1984. – С. 5 – 37.
Павличко С. Поезія Томаса Стернза Еліота // Томас Стернз Еліот. Вибране. – К., 1990. – С. 3 – 24.
Березина А. Поэзия и проза молодого Рильке. – Л., 1985.
Осиповат Л. Гарсиа Лорка. – М., 1965.
Літературознавчий словник-довідник. – К., 1997. – С.469 – 471.

ТЕМА 2.

РОЗВИТОК ПРОЗИ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ XX СТ.

Поняття *література “потіку свідомості”*. Особливості поетики. Творчість **Дж. Джойса** – “батька модерністського роману”. Есе “Джакомо”, його автобіографічний і культурологічний зміст. Історія написання роману “Улісс”. Модель світу і людини крізь призму міфології. Утілення у творі нових принципів і прийомів художньої виразності (“потік свідомості” та підсвідомості, “рухома” точка зору, паралельний і перехресний рух декількох рядів думок, фрагментарність, монтаж, словотворчість, психологізм). Міф у структурі роману.

Експресіонізм. Його теорія і характерологія, стильові особливості. Творчість і філософія **Ф.Кафки** на тлі австрійської літератури XX століття. Проблема влади, основні ознаки існування людини в XX ст. і їх відображення у творчості й долі письменника. Кафка і криза гуманізму. Втілення основних проблем філософії Кафки у новелістиці та романістиці письменника. Страх перед життям, мотив безвихідної самотності і влади сил, що пригнічують людину в романах “Америка”, “Процес” і “Замок”. Радикальне новаторство Кафки. Алегоричність його прози. Фантазмагоричне бачення катаклізмів буття і долі людини в XX столітті. Особливості героя Кафки.

Інтелектуальна література й інтелектуальна проза. Ознаки інтелектуального роману (зосередженість на житті ідей; використання матеріалу зі всіх сфер людської культури; цитування – побудова твору з цитат різних типів, взятих із творів інших авторів (поняття “пастиш”); самокоментування (форма “роману в романі”). Проблематика й особливості поетики роману **Т. Манн** “Чарівна гора”. Проблема духу і життя, проблема простору і часу в романі. Філософський роман **Г.Гессе** “Степовий вовк”. Проблема духу і життя, художника і бюргера в романі. Роман Гессе “Гра в бісер” як зразок інтелектуального роману. Критика європейської історії та культури в романі. “Фельетоністська епоха” і “кастальська утопія”. Кнехт й ідея служіння. Біполярність художнього світу Гессе. Іронічна інтонація. Філософсько-психологічна проза **М. Булгакова**. Концепція трьох світів у романі “Майстер і Маргарита”. Моральна і філософська проблематика роману. Специфіка композиції: принцип контрапункту; поліфонічність; художнє втілення ідей

розриву між земним, біблійним і космічним світами; поєднання епічної оповіді та ліричних відступів.

Світовідчуття екзистенціалізму в літературі ХХ ст. Напруженість переживання кризи цивілізації в екзистенціалізмі: втрата суті буття, трагічність людської долі, відчуження, “я” і суспільство. Екзистенціалізм і тоталітарна свідомість. Праця **Ж.-П. Сартра** “Екзистенціалізм – це гуманізм”. Оповідання Сартра “Стіна” і вираження в ньому світовідчуття екзистенціалізму. Роман “Нудота”, його місце в літературі екзистенціалізму. Проблема екзистенціалістської теорії спілкування. Поняття “заангажованої” літератури за Сартром (“Що таке література?”) і його значення для літератури ХХ ст. Творчість **А. Камю**: періоди “пролог”, “абсурд”, “бунт”, “самотність”. Есе “Міф про Сізіфа” і його роль у формуванні екзистенціальної літератури. “Нульовий ступінь письма” як знак актуальності й форма протесту. “Сторонній” як “солярний роман” (Р. Барт) і твір про відчуження. Зміст і проблематика роману “Чума”.

Література:

- Гарин И. Век Джойса. – М., 2002.
Гончаренко Э. Творчество Джойса и модернизм. 1900 – 1930 гг. – Днепр., 2000.
Эко У. Поэтика Джойса. – Спб., 2003.
Бігун Б. Історія та міф у творах письменника-модерніста (До 120 річчя від дня народження Джеймса Джойса) // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – №5.
Затонский Д. Кафка и проблемы модернизма. – М., 1965.
Волощук Е. Франц Кафка – Томас Манн: два типа модернистского сознания // Русская словесность в школах Украины. – 2006. – №1. – С. 53–63.
Затонський Д. Герман Гессе – автор “Гри в бісер” // Гессе Г. Гра в бісер. – К., 1983.
Зеркалов А. Евангелие от Булгакова (опыт исследования ершалаимских глав романа “Мастер и Маргарита”). – М., 2003.
Соколов Б. Булгаковская энциклопедия. – М., 1996.
Великовский С. Грани “несчастливого сознания”. Театр, проза, философ. эссеистика, эстетика А. Камю. – М., 1973.
Наливайко Д. Трагічний гуманізм Альбера Камю // Камю А. Вибрані твори. – К., 1991. – С. 5 – 29.
Токмань Г. Альбер Камю: діалог письменника і філософа з іншими та із самим собою // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – № 5. – С. 51 – 55.

ТЕМА 3.

ДРАМАТУРГІЯ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТ.

Місце **Б. Брехта** в світовому театрі першої половини ХХ ст. Теорія епічного театру Б.Брехта в теоретичних працях “Купівля міді”, “Малий органон” (звернення до розуму, ефект “відчуження”, “сцени показу”, опрацювання відомого сюжету як один із прийомів створення ефекту “відчуження” і зняття інтересу до розв’язки; зонги та їхня композиційна функція в п’єсах; параболічність творів) і її втілення в п’єсах “Трьохгрошова опера”, “Матінка Кураж і її діти” та ін. Антивоєнний зміст п’єси “Матінка Кураж..”, її зв’язок з творчістю Гріммельсгаузена. П’єса Брехта “Добра людина із Сезуана”: проблематика, особливості поетики. Тема добра і зла в людині Особливості

брехтівського історизму в п'єсі “Життя Галілея”, проблема відповідальності вченого і життя духу перед людством.

Драматургія **Ф. Гарсія Лорки**. Значення п'єс кінця 20-30-х років у творчості драматурга. Цикл “народних (андалузійських) драм (“Криваве весілля”, “Йерма”, “Дім Бернарди Альби” та ін.). Дух “дуенде” в трагедії Ф.Гарсія Лорки “Криваве весілля”: повернення до ідеї фатуму. Висунення на перший план родового принципу замість індивідуального. Синкретизм трагедії: переплетення музики, драми, поезії. Міфологічне світосприйняття Гарсія Лорки і його відображення в п'єсі. Особливості драматургічного методу іспанського драматурга і його місце в світовому театрі.

Театр **Л.Піранделло**. Своєрідність веризму Піранделло. Тракта “Гуморизм” і утвердження нового художнього принципу драматурга. Концепція неперервної зміни дійсності і множинності особистості. Поняття “обличчя” і “маска” в естетиці Піранделло. Перші веристські п'єси (“Ліола”, “Ковпак з дзвіночками” та ін.). “Шість персонажів у пошуках автора” і утвердження гуморизму на італійській сцені. “Генріх IV”, “Кожний по-своєму” та ін. Філософські п'єси Піранделло. Ідейна і художня своєрідність театру драматурга.

Нова концепція “народного театру” **Р.Роллана** (“Народний театр”). Цикл п'єс “Театр революції” (роздуми про революції і їх наслідки, долю інтелігенції крізь призму подій Великої французької революції; поєднання політичного конфлікту і з проблемами філософсько-етичного характеру).

Драматургія **Ж.Ануя**. Пошуки людяності в світі зла у творчості драматурга. Античні джерела й проблематика творів збірки “Нові чорні п'єси” (“Антигона”, “Ромео та Жанетта”, “Медея”). Історія Жанни Д'Арк в п'єсі “Жайворонок”. Мольєрівська тема в творчості Ж.Ануя.

Драматургія екзистенціалізму. **А.Камю** і театр. Драматургічна творчість письменника. Шлях **Сартра**-драматурга. Міф у структурі драми “Мухи” Ж.-П.Сартра, його роль і нове прочитання.

Література:

- Зингерман Б. Очерки истории драмы XX века. – М., 1979.
Великовский С. Путь Сартра-драматурга. – М., 2000.
Молодцова М. Луиджи Пиранделло. – Л., 1982.
Бушуева С. Полвека итальянского театра. 1880 – 1930. – Л., 1970.
Шумахер Э. Жизнь Брехта. – М., 1988.
Волощук Е. Драматургия Бертольда Брехта // Зарубіжна література в навчальних закладах.—2001. – №9. – С. 41 – 47.
Фрадкин И. Брехт. Путь и метод. – М., 1965.
Осиповат Л. Гарсія Лорка. – М., 1965.
Малиновская Н. Самая печальная радость // Федерико Гарсія Лорка Избранное. – М., 1986. – С. 5 – 20.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1.

“Майстер і Маргарита” М.Булгакова як авторський варіант інтелектуального роману

1. Моральна і філософська проблематика роману.
 - а) свобода і насильство;
 - б) художник і влада;
 - в) сенс буття людини;
 - г) духовна сутність світу;
 - г) призначення особистості та вибір її позиції;
 - д) кохання і його роль в житті людини.
2. Духовна деградація суспільства у культурно-історичному контексті:
 - а) Москва 1930-х років через призму християнських цінностей;
 - б) модель тоталітарної держави у романі.
3. Роман М.Булгакова як меніппея.
4. Система персонажів роману
5. Особливості композиції роману: принцип контрапункту; поліфонічність; художнє втілення ідеї розриву між земним, біблійним і космічним світами; поєднання епічної оповіді й ліричних відступів.
6. Художня структура роману: реальність і фантастика, комічне і трагічне, історія і сучасність.

Література:

- Зеркалов А. Евангелие от Булгакова (опыт исследования ершалаимских глав романа “Мастер и Маргарита”). – М., 2003.
- Николенко О. От утопии к антиутопии. О творчестве А.Платонова и М.Булгакова. – Полтава, 1994.
- Соколов Б. Булгаковская энциклопедия. – М., 1996.
- Петелин В. Михаил Булгаков. – М., 1989.
- Чудакова М.О. Парадоксы в романе М. Булгакова «Мастер и Маргарита»
- Барков А.Н. Роман М.Булгакова «Мастер и Маргарита»: альтернативное прочтение. – // <http://matveychev-oleg.livejournal.com/4030260.html>

Ключові поняття: *новітня література, література міжвоєння, авангардизм, сюрреалізм, футуризм, кубізм, експресіонізм, імажизм, деперсоналізована поезія, ефект відчуження, теорія “епічного” театру, притчевість, “інтелектуальний роман”, поліфонічність, принцип контрапункту, пастishi, роман-річка (потік), екзистенціалізм, циклічність, міфологізація*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ЯВИЩА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ЕТАП СВІТОВОГО ПИСЬМЕНСТВА

ТЕМА1.

РОЗВИТОК ЗАРУБІЖНОЇ ПРОЗИ ДОБИ ПОСТМОДЕРНІЗМУ

Постмодерн і постмодернізм. Тлумачення терміну. Ознаки літератури постмодернізму: інтертекстуальність, цитування, масовість і елітарність, історизм. Протиставлення “елітарної” і “масової” літератури як одна з основних суперечностей існування літератури ХХ ст. “Дегуманізація мистецтва” Х.Ортеги-і-Гассета, зв’язок цього поняття з “елітарною” літературою. Ознаки “масової” літератури і її жанри. Спроби подолати протиставлення “масової” літератури “елітарній” у творах У.Еко, П.Зюскінда, М.Павича та ін.

Творчість **Умберто Еко**. Значення його “Заміток на полях “Імені троянди””. Роман “Ім’я троянди” в контексті постмодерністської традиції. Роль античного міфу в романі **К.Рансмайра** “Останній світ”. Переплетення історичної лінії оповіді і сучасної. Тема долі митця в тоталітарному світі у романі. Творчість **П.Зюскінда**. Інтертекстуальність роману “Парфумер, або Історія одного вбивці”. Складність потрактування феномена генія. Символіка образу запахів. Образ Жана-Батіста Гренуя у картині світу автора.

Література:

Затонский Д. Модернизм и постмодернизм. – Харків: Фолио, 2000.

Ильин И. Постмодернизм. – М., 1996.

Ильин И. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. – М., 1998.

Ковбасенко Ю. Література постмодернізму: по той бік різних боків // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2002. – № 5. – С. 2 – 12.

Гладишев В. Як розгадати “сни людства” (До вивчення поняття “постмодерним”) // Всесвітня література та культура. – 2002. – № 5. – С. 11 – 13.

ТЕМА 2.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ ХАРАКТЕР СВІТОВОЇ ДРАМАТУРГІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ:

ВІД ПСИХОЛОГІЧНОГО ТЕАТРУ ДО ТЕАТРУ АБСУРДУ

Історичні умови розвитку американського театру і драматургії другої половини ХХ ст. Вплив фрейдизму на формування психологічного театру. Поєднання традицій соціальної драми і психологічного театру в творчості **Т.Вільямса**. Трактування драматургом понять “поетичний реалізм” і “пластичний театр” (передмова до “Скляного звіринця”). Тема трагічного існування сучасної людини в п’єсі “Скляний звіринець”. Зростання трагічного звучання в п’єсі “Трамвай “Бажання””. Творча манера Вільямса: двоплановість композиції (конкретно-побутовий і символічно-поетичний плани), наявність образів-символів, гострий соціально-психологічний конфлікт драми.

Особливості розкриття теми долі людини в сучасному буржуазному світі у творчості **А.Міллера**. Критика філософії індивідуалізму, тема відповідальності перед людством і суспільством у п’єсі “Всі мої сини”. Трагедія Віллі Ломена

(“Смерть комівожера”) як трагедія “маленької людини” Америки, що живе за законами людяності. Нові театральні прийоми Міллера в переданні двох часових планів. Тематичний зв'язок з п'єсою “Ціна”.

“Театр абсурду” (“антидрама”) і людина ХХ ст. в ньому. “Антидрама” як вияв авангардизму в театрі. Художньо-стильові особливості “театру абсурду”. Особливості драматургії **Е.Йонеско**: руйнація звичної логіки дії, відсутність характерів, абсурдність діалогів, гра слів, широке використання гротеску. Зображення духовної та інтелектуальної спустошеності сучасного суспільства, аналіз патології свідомості “середньої людини” – провідні теми ексцентрично-гротескових п'єс Е. Йонеско. “Трагедія мови” в п'єсі “Голомоза співачка”. Особливості драматургічного конфлікту та розвитку дії. Проблема характерів у “Голомозій співакці”. Нонконформістський характер п'єси. Критика дрібного буржуа як тотального конформіста, як людину сприйнятих нею ідей і гасел. Дидактичне навантаження твору. Джерела комічного в драмі. Відчуття жаху, безглуздості людського життя; утвердження ірраціоналізму суспільного розвитку та поєднання їх з критикою конформістської свідомості в п'єсі “Носороги”. Ексцентрично-символічний сенс сюжету, перетворення його в “какофонію абсурду”. Висміювання “розуму”, що звівся до убогого “здорового глузду”, зведення до нонсенсу прийнятих понять та істин. Сатирично-гротескне змалювання процесу “омасовлення” людей, перетворення їх на “бедлам нелюдів”, що загрожує цивілізації й культурі. Проблема втрати індивідуальності під тиском масової свідомості. Ознаки абсурдистської п'єси: відсутність інтриги, абстрактність персонажів, “беззмістовність діалогів”, злиття комічного і трагічного (гротеск). Притчевий характер творів Йонеско.

Філософія **С.Беккета** і її вираження в “антидрамі”: криза гуманізму, заперечення сенсу історії, відчуження, абсурд, заперечення ідеології. Періоди творчої еволюції драматурга. Сутність театру абсурду С. Беккета: безпорадність логічного, раціонального мислення людини, нездатність її зрозуміти навколишній світ, двозначність людського спілкування, неможливість адекватного розуміння людини людиною за допомогою мови, що символізують фатальну приреченість людини в цьому світі. Проблеми людської самотності, смерті та страждань, духовне спустошення сучасної людини як провідні теми драматургії С. Беккета. Драма “В очікуванні Годо”, особливості поетики абсурдистського театру Беккета.

Література:

- Злобин Г. Современная драматургия США. – М., 1969.
Смирнов Б. Театр США XX века. – М., 1976.
Висоцька Н. “Істина в тому, що ми всі з'єднані між собою...” (Драматургія А.Міллера)
// Всесвіт. – 2000. – № 9 – 10. С. 136 – 143.
Левидова И. Артур Миллер. – М., 1961.
Туровская М. В сторону Т.Уильямса. – Театр. – 1984. – №4.
Американська література після середини ХХ століття: Мат. міжнародн. конф. – К.: Довіра, 2000. – 567 с.
Денисова Т.К. Історія американської літератури ХХ ст.: Посібник. – К., 2002.
Проскурникова Т. Французская антидрама (50 – 60-е годы). – М., 1968.
Михеева А. Когда по сцене ходят носороги... Театр абсурда Э.Ионеско. – М., 1967.

Волошук Е. Из истории болезней духа XX века: “Носорог” Э.Ионеско // Всесвітня література.—2000.—№1.

Вовк Я. Що чекає людство? С. Беккет і його драма “Чекаючи на Годо” // Всесвітня література та культура. – 2002. – №4.

Горідько Ю. Стильовий аналіз абсурдистської п’єси С.Беккета “Чекаючи на Годо” // Всесвітня література та культура. – 2001. – №5.

ТЕМА 5 (КОНСУЛЬТАЦІЯ) **ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕАЛІСТИЧНОГО РОМАНУ** **В ЛІТЕРАТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ**

Живучість традицій роману ХІХ ст. в романі ХХ ст.: поєднання традицій реалізму з досягненнями літератури ХХ ст. **Т.Манн** “Йосип і його брати”, пересічення різних часових пластів. **К.Фуентес**. “Смерть Артеміо Круса”. Роман-епос в літературі ХХ ст. (М. Шолохов, Р.Роллан).

Американська проза ХХ ст. **Т. Драйзер, В. Фолкнер, Дж. Стейнбек, Дж. Апдайк**. Роман **Дж.Д. Селінджера** “Над прірвою у житті” і відображення в ньому ідей нонконформізму. Протиставлення у творів дитячого і дорослого типів свідомості. Метафоричність роману.

Поняття “чорного гумору”: змішування комічного і трагічного, його поширення в літературі ХХ ст. як наслідок усвідомлення трагічного існування людини. Чорний гумор в американській літературі. Роман **К.Кізі** “Політ над гніздом зозулі”. Розвиток у романі метафори “світ – божевільня”. Ідея “терапевтичної общини” і її втілення в романі. Символічний зміст образу індіанського вождя.

Традиційне і нове в романах **В.С.Моема**. Роман Моема “Місяць і мідяки”. Інтелектуальна проза другої половини ХХ століття. **А. Мердок, Дж. Фаулз**.

Література:

Денисова Т. Роман і романісти США ХХ ст.. – К.: Дніпро, 1990.

Денисова Т. Сучасність як доба в літературі США // Слово і час. – 1998. -- № 4 – 5.

Левицька О. Концепція битників // Слово і час. – 1998. -- № 9 – 10.

Рошко М. Особистість і система в романах Кена Кізі. – К., 2001.

Рошко М. Художній світ романів К.Кізі “Політ над гніздом зозулі” і “Часом нестерпно кортить” // Слово і час. – 2002. – №8.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №1
МАГІЧНИЙ РЕАЛІЗМ РОМАНУ Г.ГАРСІА МАРКЕСА «СТО
РОКІВ САМОТНОСТІ»

План

1. Соціально-політичне і морально-духовне кола проблем роману Г. Гарсія Маркеса.
 2. Історія роду Буендіа, Колумбії і людства у романі. Своєрідність композиції.
 3. Інтертекстуальність роману “Сто років самотності”.
 4. Особливості використання Гарсія Маркесом мотиву родового прокляття. Назва роману.
 5. “Сто років самотності” як зразок “магічного реалізму”. Проблема жанру роману.
 6. Роман Гарсія Маркеса як роман-засторога.
- Завдання:* скласти схему “Генеалогічне дерево роду Буендіа”.

Література:

Затонський Д. Сутність нашої самотності. Про «магічний реалізм» Г.Гарсія Маркеса // Всесвітня література та культура в навчальних закладах. – 2001. – №12. – С. 34 – 38.

Грищенко Я. “Від історії людства до історії духовності” (до вивчення роману Г.Гарсія Маркеса “Сто років самотності”) // Всесвітня література та культура в навчальних закладах. – 2001. – № 5. – С. 41 – 45.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №2
ОЗНАКИ ПОСТМОДЕРНОГО ТЕКСТУ В РОМАНІ
П. ЗЮСКІНДА «ЗАПАХИ»

План

1. Ознаки постмодерністської прози в романі “Запахи”.
2. Проблематика роману.
3. Гренуй як центральний образ роману:
 - 1) біографія героя;
 - 2) шлях Гренуя від бактерії до Творця;
 - 3) персонажі роману як двійники-антиподи Гренуя.
 - 4) геній і мораль за Зюскіндом.
4. Зміст роману і модерністський міф про можливості митця перетворювати своєю творчістю світ.

1. Роль іронії в системі художніх засобів роману.

Завдання: 1) дати відповідь на перше питання письмово, заповнивши таблицю:

Риси постмодерністського твору	“Запахи” П.Зюскінда
1. Інтерес до минулого	
2. Інтертекстуальність	
3. Співіснування різних сюжетних ліній, доведених до логічного завершення	
4. Маргінальність героя	

5. Відсутність авторського моралізаторства, висновків	
6. Авторська іронія	

2) підготувати цитати до характеристики Гренуя.

Література:

Назарець В., Васильєв Є. “Монстр від самого початку”. Роман П. Зюскінда “Запахи” // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2000. – № 6. – С. 30 – 34.

Митькова С. Запахи краси, або життя і смерть геніальної бактерії. Особливості вивчення роману П. Зюскінда “Запахи” // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2002. – № 3. – С. 33 – 40.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	1	1	2	2
Відвідування практичних занять					
Робота на семінарському занятті	10	1	10	2	20
Робота на практичному занятті					
Лабораторна робота					
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ (читацький щоденник)	30	0,5	15	0,5	15
Разом:		-	68	-	84
Максимальна кількість балів:	152				
Розрахунок коефіцієнта:	2,5				

6.2.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Згідно з навчальним планом, на самостійну роботу курсу «Історія зарубіжної літератури» виділено 14 годин. За робочою програмою курсу це 5 тем, вивчення яких дає можливість збалансувати й розширити отриману під час лекцій інформацію і здобути на семінарських заняттях навички аналізу текстів зарубіжної літератури XX століття.

5 тем, винесених на самостійне опрацювання, охоплюють проблематику широкого діапазону і присвячені вивченню творів різни жанрів і різних історико-літературних систем.

План кожної з тем, винесених на самостійне опрацювання, – це ключові питання, на які, готуючи (за бажанням) конспекти, необхідно звернути увагу. У планах вказана і форма контролю за виконанням кожної теми. Це письмова робота у вигляді таблиці, або розгорнуті відповіді на контрольні питання, або виконання тестових завдання в ЕНК за вказаною адресою.

Максимальна кількість балів за кожне з виконаних завдань – 5 балів. Тестові завдання виконуються в ЕНК, інші види робіт подаються на перевірку у визначений термін під час індивідуальних консультацій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕМА 1.

РОЗМАЇТТЯ ПРОЗОВИХ ЯВИЩ ДОБИ ВИСОКОГО МОДЕРНІЗМУ

“Відчуження”, абсурд, ідея “метафізичної бюрократії” у творах **Ф. Кафки**. Втілення основних проблем філософії Кафки в новелі “Перевтілення” (проблема влади; “відчуження” в новелі; абсурдність існування). Руйнування традиційного уявлення про персонажа (у порівнянні з персонажами творів письменників XIX ст.). Особливості прийомів сюжетобудови в “Перевтіленні”.

Проблематика роману **Е.М. Ремарка** “Три товариші” в контексті літератури “втраченого покоління”: тема життя після війни в романі; зіткнення атмосфери Третього рейху, що формується, і світу справжніх людських цінностей у романі; тема кохання і дружби в романі. Поетика роману “Три товариші”. Структурна композиція та стильові особливості роману “Три товариші”. Представники “втраченого покоління” в романі “Три товариші”.

Роман **В.С.Моема** «Місяць і мідяки». Нове в порівнянні з романом XIX ст. у розвитку теми художник і його покликання: прірва між талантом художника, “якістю” його творів і моральністю творця в романі (у порівнянні з позицією О. Вайлда). Протиставлення художника суспільству: фарисейство, ханжество англійського суспільства. Відсутність пізнавальних і виховних мотивів у мистецтві Стрікланда (у порівнянні з позиціями Ч.Діккенса або О. де Бальзака). Вивчення безсвідомої сфери в романі: сексуальні пориви і їх роль в зародженні прагнення художника до творчості. Цивілізація і втеча від неї в романі (у порівнянні з прикладами “втечі” Поля Гогена, Д.Г. Лоуренса, А.Рембо).

Зміст і проблематика роману **А. Камю** “Чума”. Екзистенційні поняття “абсурд”, “бунт” і “самотність” і проблематика роману. “Що є життя?” і “Гідність перед тиском чуми” – центральні питання твору. Характеристика образів роману: герої роману як різні моделі поведінки у сучасному суспільстві; багатозначність образу чуми. “Чума” як роман-притча. Єдність форми і змісту.

Література:

Вишницкая Ю. “Превращение” Ф.Кафки через призму мифомиров универсума: образы-символы: Урок в 11 кл. // Зарубіжна література. – 1998. – 39(103), жовт. – С. 6.

Вовк Я.Г. Жорстокий світ самотності: Матеріали по вивч. новели Ф.Кафки “Перевтілення”. 11 кл. // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1998. – №4. – С. 28 – 30.

Вознюк В. Художній світ Ф. Кафки в новелі “Перевтілення” // Зарубіжна література. – 2001. – Ч. 1. – С. 2.

Затонський Д. Перечитуючи Ремарка // Вікно в світ. – 1999. – №2.

Васильев В. “Необходимый оптимизм пессимиста” // Ремарк Э.-М. Избранное. – М., 1999.

Затонский Д. Искусство романа и XX век. – М., 1973.

Ивашева В. Английская литература XX век. – М., 1967.

Дитькова С.Ю. “Я маю про що розповісти...” (Дещо про життя й творчу спадщину Уільяма Сомерсета Моема) // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – №7. – С. 35–37

Великовский С. Грани “несчастливого сознания”. Театр, проза, философ. эссеистика, эстетика А.Камю. – М., 1973.

Штейнбук Ф. Человек как символ не только жизни, но и смерти. Об особенностях изучения романа А.Камю “Чума” // Всесвітня література. – 1996. – №4.

Волощук Є. Духовні й художні здобутки екзистенціалізму // Зарубіжна література. – 2000. – № 20 (180). – С. 1 – 8.

Завдання:

Виконати тестові роботи за творчістю Ф. Кафки, Е.М.Ремарки, С.Моема, А. Камю в ЕНК (<http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6703>).

ТЕМА 2.

ПОЕТИЧНА СВІДОМІСТЬ ДОБИ: ПОСТАТІ, ОСОБЛИВОСТІ (3 ГОД.)

Сюрреалізм в європейській поезії. **Сюрреалізм Г.Аполлінера** — теорія і практика оновлення свідомості. Творча біографія Аполлінера. Поет і християнство. Позитивна оцінка науково-технічного прогресу. Поет і війна. Ліризм першої збірки “Рейнські вірші”. Період кубізму в творчості Аполлінера. Аполлінер і Пікассо. Історія створення збірки “Алкоголі”. Принцип просторової одночасності, зміщення реальних деталей. Сучасна тема у віршах останніх збірок. Збірка “Каліграми” як ліричний літопис епохи. Воєнна тема в “Каліграмах”. Ідея прогресу, зміни умов існування людини. Новаторство Аполлінера, особливості його поетичного стилю.

Космос поезії Р.М.Рільке. Місце творчості Райнера Марії Рільке в німецькомовній і світовій літературі. Світогляд молодого Рільке та його естетичні ідеї. Проблема творчого методу Рільке. Самотність і відчуження як наскрізний мотив лірики Рільке. Українська і російська теми в його творчості.

Провідні мотиви “Часослова”(“Книги годин”): Бог і людина в ньому, тема бідності й смерті. Парадигма буття-творчості в книзі “Нові вірші”. Мотив краси світу, що зникає. Жанр “вірша-предмета” у творчості Рільке. “Дуїнезькі елегії” Рільке як його поетичний заповіт: філософське осмислення місця людини в світі, проблеми буття і культури, ідея сприйняття життя. Деконструкція міфічних мотивів у поезії Рільке. Бог і Людина в “Сонетах до Орфея”, проблеми мистецтва у збірці. Особливості поетики творів Рільке.

Пошуки нової поетичної мови в англомовній літературі (*імажизм*). Наростання кризи гуманізму і її відображення в творчості **Т.С.Еліота**. Настрої песимізму, відчаю, нудьги в творчості поета 1920-х років, тема “смерті за життя” і картина цивілізації, що гине, у його творах (“Безплідна земля”, “Геронтіон”, “Порожні люди”). Поема Еліота “Безплідна земля”: структура, зв’язок з міфологією. Тема сучасної людини в “Порожніх людях”. Шлях Еліота від модерністської розірваності світу до Бога. Релігійно-філософське осмислення теми життя і смерті у поемах “Попеляста середа” і “Чотири квартири”. Багатовимірність “Чотирьох квартетів”, підсумок філософських шукань поета у творі. Еліот про час і рух. Доля культури в сучасному світі як провідна тема творчості Еліота. Основні положення його теоретичних праць: розуміння традиції, теорія “деперсоналізованої поезії”; різновиди критики.

Трагедія життя Ф.Гарсія Лорки. Творчість Ф.Гарсія Лорки і поетична свідомість ХХ ст. Гарсія Лорка на тлі іспанської і європейської поетичних традицій першої половини ХХ ст. Зв’язок поетики Лорки з символізмом і сюрреалізмом. Нарис життя і творчості поета. Стаття Лорки “Дуенде. Тема і варіації”. Дух “дуенде” як втілення смерті і туги. “Дуенде” в житті й поезії Лорки. Андалузійська своєрідність його лірики. Світ як трагедія-містерія, кохання і смерть у “Циганському романсеро» Гарсія Лорки; його синкретизм, поєднання ліричного й епічного планів. Посилення драматизму в ліриці автора(“Поет у Нью-Йорку”).

Література:

- Наливайко Д. Шляхами оновлення поезії // Гійом Аполлінер. Поезії. – К., 1984. – С. 5 – 37.
Павличко С. Поезія Томаса Стернза Еліота // Томас Стернз Еліот Вибране. – К., 1990. – С. 3 – 24.
Матвієнко С. “Маленька людина” – “людина порожня”? (До прочитання поеми “Порожні люди” Томаса Стерна Еліота) // Всесвітня література. – 2000. – №1.
Березина А. Поэзия и проза молодого Рильке. – Л., 1985.
Андрианов А. Путь одинокого странника (Исследование жизни и творчества Рильке) // Филол. вестник Ростов. ун-та. – Ростов н/Д, 1999. – №2.
Осиповат Л. Гарсиа Лорка. – М., 1965.
Онищак Н. Лорка стає ближчим // Всесвітня література в навчальних закладах. – 1997. – №9.
Чубукіна Л. Глибокий спів іспанської поезії // Всесвітня література в навчальних закладах. – 1997. – №2.

Завдання:

1) Проаналізувати 2-3 поезії на вибір кожного з авторів у читацькому щоденнику.

2) Виконати тестову роботу за творчість Аполлінера в ЕНК (<http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6703>)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ТЕМА 1.

РУЙНАЦІЯ ЄВРОЦЕНТРИЗМУ В ЛІТЕРАТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ

Руйнування євроцентризму як тенденція літератури ХХ століття. Захоплення європейських і північноамериканських письменників Сходом: Г.Гессе, Р.Роллан, О.Хакслі. Інтерес до старої і нової східної літератури. Особливості розвитку латиноамериканських літератур, провідні теми і жанри. Поняття “нового латиноамериканського роману”, його представники (А.Карпент’єр, М.Варгас Льоса, Х.Рульфо, А.Роа Бастос). Загальна характеристика концепції “бароко” А.Карпент’єра і принцип тотального змішування культур.

“Магічний реалізм” *Г.Гарсія Маркеса* як результат злиття різних культур. Нарис життя і творчості. Публіцистика Гарсія Маркеса як шлях до художньої прози. Роман “Сто років самотності”: історія написання, проблематика, особливості поєднання різних манер оповіді. Доля людини ХХ ст. і Латинської Америки в романі.

Особливості розвитку літератури Японії ХХ ст. Творчість *Я.Кавабати*. Доля людини ХХ століття у його творчості. Поєднання традиційного і сучасного в романах Кавабати. Романи-параболи Кобо Абе. Елементи абсурдистської поетики у його творчості. Тема відчуження сучасної людини в світі як основна в творчості Абе. Роман “Жінка в пісках” як роман-притча. Тема вибору і її реалізація у творі. Філософська проблематика, поєднання фантастики і реалізму в творах Кобо Абе.

Література:

Рехо К. Современный японский роман. – М., 1977.

Федоренко М. Грані реальності й вигадки // Абе Кобо. Жінка в пісках. – К.: Дніпро, 1988. – С. 5 – 22.

Федоренко Н. Кавабата Ясунари. – М., 1978.

Федоренко Н. Кавабата Ясунари. Краски времени. Очерки. – М., 1982.

Завдання:

- 1) скласти конспект за опорними питаннями;
- 2) запис стислого змісту зразка антиутопії (за вибором) у читацькому щоденнику

ТЕМА 2.

МЕТАЖАНР АНТИУТОПІЇ В ЛІТЕРАТУРІ ХХ СТОЛІТТЯ.

РІЗНОВИДИ, ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ, ХУДОЖНІ ВАРІАНТИ

Література і науково-технічний прогрес. Два підходи до науково-технічного прогресу в культурології і в літературі: 1) виправдання його (утопічність такого ідеалу і його відображення в творі Е.Беллами «Через сто років» і А. де Сент-Екзюпері «Планета людей»); 2) заперечення позитивної ролі розвитку техніки; Поняття «людина маси» в сучасній культурології, зв’язок його появи з розвитком техніки.

Розвиток науково-фантастичної літератури, її функції: підготовка людини до змін, які несе НТП; сатира – попередження про зло, що несе техніка; розвага

читача. Найвидатніші фантасти світу: А.Азімов, К.Саймак, Р.Шеклі, Урсула ле Гуїн, А.Кларк, Дж.Уіндхем, С.Лем та ін.

Антиутопія як особливий жанр наукової фантастики, ознаки цього жанру: твір-попередження; сатиричне руйнування утопії. Типологія антиутопій: антиутопії комуністичні (Дж.Оруелл, Е.Берджес); антиутопії антитехнократичні (О.Хакслі, Р.Нокс).

Література:

Зверев А. Модернизм в литературе США. – М., 1979.

Денисова Т. У пошуках людської спільності: 70 –80 –і роки // Денисова Т. Роман і романісти США ХХ століття. – К.: Дніпро, 1990. – С. 340 – 361.

Шестаков В. Социальная антиутопия Олдоса Хаксли – миф и реальность // Новый мир. – 1969. – №7.

Зверев А. Когда пробьет последний час природы: Антиутопия ХХ века // Вопросы литературы. – 1989. – №1.

Николенко О. От утопии к антиутопии. О творчестве А.Платонова и М.Булгакова. – Полтава, 1994.

Завдання:

Підготувати письмове повідомлення на основі прочитаного роману-антиутопії «Ознаки метажанру антиутопії в художній інтерпретації (прізвища автора твору)»

ТЕМА 3.

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗМ ТА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ ДРАМАТУРГІЇ ДОБИ ПОСТМОДЕРНУ

Драма-притча в драматургії ХХ ст. Творчість **Ф.Дюрренматта**: художнє дослідження феномена влади – філософсько-етичне підґрунтя драматургії автора. Викриття „законів” конформістського мислення, показ розриву між науково-технічним прогресом та моральним станом людства. “Гостина старої дами” як своєрідний підсумок спостережень письменника над суспільною психологією. Алегорично-моральний сенс сюжету драми. Гротеск, фантастика, умовність, символіка, парадокси як художні особливості поезики п’єси. Гротескно-сатиричне зображення сучасної моралі в трагікомедії. Проблема ціни життя окремої людини, спокутування боргів минулого, права сили у світлі духовного досвіду повоєнної Європи в контексті загальнолюдських проблем твору: боротьба добра і зла і неминуча перемога останнього, що підкреслюють буденність зла, зиску, безчестя, на які піддається людина. Правдивість п’єси, художня й психологічна переконливість викладу. Провідні теми драматургії **М. Фріша** (цінності приватного життя; пошук сенсу буття; проблема ідентичності особистості, критичне осягнення позиції “нейтральної” Швейцарії в історичних потрясіннях ХХ ст.; трагічне протистояння “чужого я” стереотипам загалу та ін.). Художня своєрідність театру М. Фріша. П’єса “Бідерман і палії”: політичний підтекст твору; жанрова своєрідність твору, означена автором як “повчальна п’єса без моралі”. Морально-етична проблематика драми. Повчальність і мораль як основна проблематика сатиричної комедії.

Завдання:

- 1) прочитати і стисло викласти зміст п'єси Ф.Дюрренматта “Візит старої дами”; (або зміст п'єси М.Фріша “Дон Жуан, або Любов до геометрії”).
- 2) Заповнити таблицю:

Ознаки драми-притчі	Ф.Дюрренматт “Візит старої дами” (або М.Фріш “Дон Жуан, або Любов до геометрії”)

Література:

Павлова Н. Фридрих Дюрренматт. – М., 1967.

Шекспір, Стриндберг, Дюрренматт и современное искусство // Затонкий Д. В наше время:

Книга о зарубежных литературах XX века. – М.: Сов. писатель, 1979. – С. 83 – 106.

Невская Л. Мир-лабиринт «альпийского затворника» // Дюрренматт Ф. Поручение, или О наблюдении за наблюдающими наблюдателями. – М.: Мол. гвардія, 1990. – С. 169 – 175.

Литература Швейцарии. Сборник статей. – М., 1969.

ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Модульна контрольна робота – форма підсумкового контролю здобутих знань і вмінь кожного зі змістових модулів курсу «Історія зарубіжної літератури». Її виконання – це, зазвичай, логічне завершення лекційного та семінарського курсів, перевірки засвоєння тем на самостійне опрацювання, останній етап роботи перед іспитом.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі упродовж одного заняття (80 хв.). Кожен зі студентів отримує окремий варіант контрольного завдання, що містить три питання: два питання історико-теоретичного і одне – компетентнісного характеру. Максимальна кількість отриманих балів за кожну – 25.

У разі відсутності студента на занятті з поважної причини можливість написати модульну контрольну роботу надається на індивідуальній консультації.

Модульна №1.

Варіант 1.

1. Схарактеризувати зарубіжну літературу 1 пол. XX століття як культурно-історичний феномен.
2. Означити “авангардистські” прояви зрілого модернізму, їх взаємопроникнення в літературі й мистецтві.
3. Проаналізувати творчість Г.Аполлінера з погляду теорії і практики оновлення свідомості.
4. Схарактеризувати новаторство і особливості стилю Г. Аполлінера.
5. Проаналізувати збірку Г.Аполлінера “Алкоголі”.
6. Проілюструвати, що самотність і відчуження – наскрізні мотиви лірики Р.М.Рільке.
7. Визначити суть реконструкції міфічних мотивів у поезії Р.М.Рільке. Бог і Людина в “Сонетах до Орфея”.
8. Розкрити специфіку інтерпретації тем долі сучасної людини і долі культури в творчості Т.С.Еліота.
9. Проаналізувати поему Т.С.Еліота “Безплідна земля”.
10. Розкрити сутність літературознавчих ідей Т.С.Еліота.
11. Довести зв'язок лірики Ф.Г.Лорки з символізмом і сюрреалізмом.
12. Поняття “дух дуенде” в ліриці Ф.Г. Лорки. Роль міфопоетики у його творчості.
13. Специфіка відображення проблеми людини в драматургії 1 пол. XX ст.
14. З'ясувати специфіку категорії трагічного в драматургії Ф.Г.Лорки.
15. Проаналізувати поетику і проблематику драми “Криваве весілля” Ф.Г.Лорки.
16. Сформулювати основні положення теорії “епічного театру”.
17. Нова концепція “народного театру” Р.Роллана.

18. Проаналізувати поетику і проблематику “Матінка Кураж...” Б.Брехта.
19. Проаналізувати поетику і проблематику “Життя Галлілея” Б.Брехта.
20. Означити ідейну та художню своєрідність драматургії Л.Піранделло.
21. Визначити роль античних джерел у “Медеї”, “Антігоні” Ж.Ануя.
22. Визначити роль драматичного твору в структурі циклів А.Камю.
23. Проаналізувати поетику і проблематику драми А.Камю “Каллігула”.
24. Драматургія Ж.-П. Сартра і її зв'язок з філософією екзистенціалізму.
25. Схарактеризувати роль міфу в структурі драми Ж.-П. Сартра “Мухи”.

Варіант2.

1. З'ясувати автобіографічний і культурологічний зміст есе Дж. Джойса “Джакомо”.
2. Схарактеризувати авторську модель світу і людини крізь призму міфології в романі Дж.Джойса “Улісс”.
3. Схарактеризувати нові принципи та прийоми виразності в романі Дж.Джойса “Улісс”.
4. Схарактеризувати творчість Ф. Кафки у світлі експресіонізму.
5. Визначити особливості кафкіанського героя (на прикладі творів).
6. Сформулювати проблемно-тематичний комплекс літератури “втраченого покоління”.
7. Схарактеризувати роль спадщини Е.М.Ремарка в традиції “втраченого покоління”.
8. Визначити художню своєрідність втілення проблематики “втраченого покоління» у прозі Р.Олдінгтона.
9. Схарактеризувати типового героя прози Е.Хемінгуея у світлі традиції літератури “втраченого покоління”.
10. Схарактеризувати проблематику і поетику роману Т. Манна “Чарівна гора” з погляду характерології інтелектуального роману.
11. Схарактеризувати роман Г.Гессе “Тра в бісер» як зразок інтелектуального роману.
12. Художнє втілення концепції трьох світів у романі М. Булгакова “Майстер і Маргарита”. Довести приналежність роману “Майстер і Маргарита” до жанру інтелектуального роману.
13. Проаналізувати нові варіанти втечі в романі С.Моема “Місяць і мідяки”.
14. Визначити новаторство теми й художньої форми роману Д.Стейнбека “Грона гніву”.
15. Довести синтез історичної, соціальної і любовної лінії в “Тихому Доні” М. Шолохова.
16. Схарактеризувати жанрові ознаки роману-річки (на прикладі роману “Жан-Крістоф” Р.Роллана).
17. Визначити роль “Міфу про Сізіфа” А.Камю у формуванні екзистенціальної літератури.
18. Схарактеризувати проблематику і поетику роману А.Камю “Чума”.

19. Особливості вираження екзистенціального світовідчуття в оповідання Ж.-П.Сартра “Стіна”. Розкрити “взаємини” світовідчуття екзистенціалізму з ідеологією тоталітаризму (на прикладі творів А.Камю і Ж.-П.Сартра).

20. Схарактеризувати поняття “празька іронія” (на прикладі творчості Я.Гашека). Проаналізувати форми сміху в романі Я.Гашека “Пригоди бравого вояка Швейка”.

21. Визначити проблематику і особливості стилю прози Ільфа і Петрова.

22. Довести правомірність аналізу творчості Ф.С.Фіцджеральда в контексті літератури “втраченого покоління”.

23. Проаналізувати проблематику й поетику роману Т.Драйзера “Американська трагедія”.

24. Визначити характерні риси метажанру антиутопії (на прикладі творів О.Хакслі, Дж. Оруелла, Є.Замятіна).

25. Проаналізувати проблематику роману О.Хакслі “Новий прекрасний світ” у світлі метажанру антиутопії.

Модульна контрольна робота №2

Варіант 1

1. Схарактеризувати англійську інтелектуальну прозу ХХ ст., її особливості (В.Голдінг, А.Мердок, Д.Фаулз).

2. Сформулювати традиції реалістичного роману ХІХ ст. у романі Т.Манна “Йосип і його брати”.

3. Проаналізувати творчість Ромена Роллана і реалізм ХХ століття.

4. Визначити ознаки літератури «південної школи» (на прикладі творчості В. Фолкнера).

5. Означити особливості сміхової культури ХХ століття і їх відображення в романі Я.Гашека “Пригоди бравого вояка Швейка”.

6. Окреслити нове і традиційне в романі С.Моема “Місяць і мідяки”.

7. Визначити особливості творчої манери Джона Фаулза. Аналіз роману (на вибір).

8. Визначити специфіку відображення проблеми людини ХХ ст. у театрі Б.Брехта. Концепція “епічного театру”, її суть. Моральний конфлікт п’єси Б.Брехта “Добрий чоловік із Сезуана”.

9. Схарактеризувати тему маси і культури в антиутопії Р.Бредбері “451* по Фаренгейту”.

10. Сформулювати особливості відображення неконформістської свідомості в романі К.Кізі “Над гніздом зозулі”.

11. Схарактеризувати “театр парадоксу” (“антидрама”).

12. Визначити характерні риси психологічного театру А.Міллера і Т.Вільямса.

13. Виокремити ознаки постмодернової драми в творчості М.Фріша і Ф.Дюрренматта.

14. Проаналізувати тенденцію розвінчування міфу про “американську мрію” в романі Ф.С.Фіцджеральда “Великий Гетсбі”.
15. Розкрити тему “провінційної Америки” в творчості Д.Апдайка.
16. Схарактеризувати література постмодернізму, її ознаки.
17. Проаналізувати роман П.Зюскінда “Запахи, або Історія одного вбивці” як постмодерністський роман. Образ Гренуя в романі.
18. Виокремити постмодерністські ознаки в романі У.Еко “Ім’я троянди”.
19. Схарактеризувати тенденції руйнування євроцентризму в світовій літературі.
20. Означити характерні риси “магічного реалізму” Г.Гарсія Маркеса як результату злиття різних культур.
21. Проаналізувати тему становлення особистості в романі Дж.Д. Селінджера “Над прірвою у житті”.
22. Визначити зміст і проблематика роману Кобо Абе “Жінка в пісках”.
23. Схарактеризувати особливості розвитку японської літератури ХХ ст. (на прикладі творчості Я.Кавабаті).
24. Означити зв'язок науково-технічного прогресу і художньої свідомості ХХ століття (на прикладі в антиутопії Р.Бредбері “451* по Фаренгейту”).
25. Визначити проблематику та особливості драматургічного методу Т. Стоппарда.

Модульна контрольна робота №2

Варіант 2

1. Визначити роль притчі в літературі ХХ ст. Притчовий характер творчості В.Голдінга, А.Мердока, Д.Фаулза.
2. Проаналізувати зміст, проблематику і художні особливості роману Т. Манна «Йосип і його брати».
3. Визначити провідні мотиви епопеї Р.Роллана «Жан-Кристоф» як трансформації досвіду реалістичного роману.
4. Проаналізувати творчість В. Фолкнера як явище американської «південної школи».
5. Схарактеризувати образ солдата Швейка: походження, зв'язок з традицією, роль у романі Я.Гашека з погляду традиції сміхової культури.
6. Проаналізувати роман С.Моема “Місяць і мідяки” з погляду нової авторської версії мотиву втечі.
7. Визначити особливості творчої манери Джона Фаулза (на матеріалі роману (на вибір)).
8. Визначити специфіку відображення проблеми людини ХХ ст. у театрі Б.Брехта. Зміст, проблематика і художні особливості п'єси Б.Брехта “Матінка Кураж і її діти”.
9. Схарактеризувати ознаки метажанру антиутопії (на прикладі роману “451* по Фаренгейту” Р.Бредбері).

10. Сформулювати особливості “чорного гумору” К.Кізі (на матеріалі роману “Над гніздом зозулі”).
11. Проаналізувати художнє втілення патології свідомості “середньої людини” в п’єсах Е.Йонеско (або С.Беккета “В очікуванні Годо”).
12. Сформулювати центральний конфлікт драм Т.Вільямса. Аналіз п’єси “Смерть комівожера” А.Міллера.
13. Проаналізувати драми-притчі Ф.Дюрренматта “Гостина старої дами” (або М.Фріша “Бідерман і палії”).
14. Проаналізувати тенденцію розвінчування міфу про “американську мрію” в романі Т.Драйзера “Американська трагедія”.
15. Проаналізувати роман Д.Апдайка “Кентавр” з погляду міфологічного первню у творі.
16. Схарактеризувати онтологічний, гносеологічний і естетичний рівні постмодернізму.
17. Проаналізувати образ Гренуя в романі П.Зюскінда “Запахи, або Історія одного вбивці” як образ-симулякр.
18. Виокремити постмодерністські ознаки в романі К.Рансмайр “Останній світ”.
19. Схарактеризувати літературу ХХ століття як діалог різних типів культур (загальний огляд).
20. Означити проблематику і художні особливості роману Г.Гарсія Маркеса “Сто років самотності”.
21. Проаналізувати роман Дж.Д. Селінджера “Над прірвою у житті” у контексті літератури нонконформізму.
22. Визначити ознаки роману-параболи Кобо Абе “Жінка в пісках”.
23. Схарактеризувати особливості творчості Я.Кавабаті.
24. Проаналізувати антиутопію О. Хакслі “Новий прекрасний світ”.
25. Проаналізувати п’єсу Т. Стоппарда “Розенкранц і Гільденстерн мертві”.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Якісний рівень знань майбутнього професійного філолога визначає вміння володіння Словом і в письмовій формі, і в усній. У процесі вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» (XX століття) студенти вже виконали значну частину завдань у письмовій формі, як-от: тестові та письмові завдання для тем на самостійне опрацювання, стислий переказ змісту прочитаних творів у читацькому щоденнику. Кожен із цих видів робіт перевірений і у форматі ЕНК, і особисто викладачем. Результати відображені в підсумковому балі, із яким студенти підходять до іспиту.

Іспит проводиться в комбінованій формі:

усна форма проведення іспиту – це відповідь на два питання екзаменаційного білета, яка передбачає і характерологію авторського стилю, і домінантних елементів певного напрямку тощо. **Максимальна кількість балів** – 20 балів.

письмова форма – тестове завдання на знання текстів винесених у список обов'язкових для прочитання творів літератури XX століття: аналіз фрагментів художніх текстів з метою впізнавання, питання щодо сюжетних ліній, особливостей композиції тощо. **Максимальна кількість балів** – 20 балів.

Проведення іспиту в комбінованій (усній і письмовій) формі є доцільним і ефективним способом виявити належний рівень знання художніх текстів, володіння навичками літературознавчого аналізу, вміння самостійно мислити і висловлювати свої міркування.

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Специфіка літературного процесу першої половини ХХ століття: фактори формування, течії, тенденції.
2. Г.Аполлінер – новатор європейської поезії. Сюрреалізм Г.Аполлінера як теорія і практика оновлення свідомості. Поетика і проблематика збірок Г.Аполлінера “Бестіарій”, “Алкоголі” і “Каліграми”.
3. Основні положення теоретичних праць Т.С.Еліота. Проблема Бога й гуманізму у його творчості. Проблематика і поетика поем Т.С.Еліота “Порожні люди” і “Безплідна земля”. Культурологічний зміст і міфотворчість поеми “Чотири квартири”.
4. Поезія Ф.Гарсія Лорки і поетична свідомість першої половини ХХ ст. Провідні мотиви творчості поета.
5. Творчість Р.М.Рільке. Провідні мотиви поезії. Слов’янська тема в творчості Р.М.Рільке. Проблематика і поетика “Дуїнезьких елегій” і “Сонетів до Орфея” Рільке.
6. Драматургія Ф.Г.Лорки. Дух “дуенде” в трагедії Ф.Гарсія Лорки “Криваве весілля”.
7. Проблема людини ХХ ст. і її відображення в театрі Б.Брехта. Концепція “епічного театру”, її суть. Аналіз драми Б.Брехта “Матінка Кураж і її діти” (або “Добра людина із Сезуаня” чи “Життя Галілея”) як втілення теорії “епічного театру”.
8. Особливості драматургії Л. Піранделло.
9. “Прекрасний новий світ” О.Хакслі в контексті традиції метажанру антиутопії.
10. Античні джерела і проблематика драм Ж.Ануя (“Антигона”, “Медея”).
11. Експресіонізм. Характерологія і художньо-стильові особливості. Романи Ф.Кафки і література експресіонізму. Новела Ф.Кафки “Перетворення” в контексті творчості письменника і літератури експресіонізму.
12. Людина і світ після Першої світової війни. Творчість письменників “втраченого покоління” (загальний огляд). Антивоєнні романи Е.М.Ремарка і проблема “втраченого покоління”. Аналіз роману “Три товариші” (або Проблема “американської мрії” в романі Ф.С.Фіцджеральда “Великий Гетсбі”).
13. Інтелектуальний роман: виникнення, характерологія. Інтелектуальна проза Г.Гессе. Аналіз роману “Гра в бісер” або роман Т.Манна “Чарівна гора” як зразок інтелектуального роману.
14. Роман М.Булгакова “Майстер і Маргарита”: проблематика, своєрідність композиції, художня структура роману. Ідейно-художнє навантаження образів Майстра і Маргарити в однойменному романі М.Булгакова.
15. Особливості сміхової культури першої половини ХХ століття. Захисна функція сміху. Відображення особливостей сміхової культури ХХ століття в романі Я.Гашека “Пригоди бравого вояка Швейка”. Образ солдата Швейка: походження, зв’язок з традицією, роль у романі (або Сатирична діалогія Ільфа і Петрова “12 стільців” і “Золоте теля”).

16. Нове і традиційне в романі С.Моема “Місяць і мідяки” (або “Театр”). Художньо-стильові особливості творчого методу С.Моема.
17. Гуманістичний зміст творчості А. де Сент-Екзюпері
18. Роман А.Камю “Сторонній” у контексті екзистенціалізму. “Нульовий градус” письма А. Камю. Роман А.Камю “Чума” як екзистенціалістський роман-парабола.
19. Творчість Ж.-П.Сартра і література екзистенціалізму. Людина і світ у драматургії екзистенціалізму (“Калігулла” А.Камю і “Мухи” Ж.-П.Сартра).
20. Психологічне есе “Джакомо” Дж.Джойса: проблематика і поетика.
21. Роман Дж.Джойса “Улісс”: проблематика і поетика.
22. Специфіка прози В.Фолкнера. Проблематика Півдня в романі “Галас і лють”, або Соціальна і моральна проблематика роману Д.Стейнбека “Грона гніву”, або Зміст і проблематика роману Т.Драйзера “Американська трагедія”.
23. Сатира О.Хакслі у романі-антиутопії “Прекрасний новий світ”
24. Історична, соціальна й любовна теми в романі-епопеї М.Шолохова “Тихий Дон”. Система образів, своєрідність поетики роману “Тихий Дон” М.Шолохова. Дискусія про проблему авторства роману.
25. Руйнування євроцентризму в світовій літературі першої половини ХХ ст. Особливості латиноамериканської прози. “Вавилонська бібліотека” Х.Л.Борхеса як зразок інтелектуальної прози.
26. Англійська інтелектуальна проза ХХ ст., її особливості (В.Голдінг, А.Мердок, Д.Фаулз). Притча в літературі ХХ ст.
27. Традиції реалістичного роману ХІХ ст. у романі Т.Манна “Йосип і його брати”. Зміст, проблематика і художні особливості роману.
28. Творчість Ромена Роллана і реалізм ХХ століття.
29. Творчість В. Фолкнера як явище американської літератури ХХ століття.
30. Особливості сміхової культури ХХ століття і їх відображення в романі Я.Гашека “Пригоди бравого вояка Швейка”. Образ солдата Швейка: походження, зв’язок з традицією, роль у романі Я.Гашека.
31. Нове і традиційне в романі С.Моема “Місяць і мідяки”.
32. Особливості творчої манери Джона Фаулза. Аналіз роману (на вибір).
33. Проблема людини ХХ ст. і її відображення в театрі Б.Брехта. Концепція “епічного театру”, її суть. Моральний конфлікт п’єси Б.Брехта “Добрий чоловік із Сезуана”. Зміст, проблематика і художні особливості п’єси Б.Брехта “Матінка Кураж і її діти”.
34. Маса і культура в антиутопії Р.Бредбері “451* по Фаренгейту”.
35. Нонконформістська свідомість і її відображення в романі К.Кізі “Над гніздом зозулі”. Особливості “чорного гумору” автора.
36. “Театр парадоксу” (“антидрама”) і людина ХХ ст. в ньому. Аналіз патології свідомості “середньої людини” в п’єсах Е.Йонеско або Особливості драматургії С.Беккета. Драма “В очікуванні Годо”.
37. Психологічний театр А.Міллера і Т.Вільямса. Центральний конфлікт драм Т.Вільямса. Аналіз п’єси “Смерть комівояжера” А.Міллера.

38. Ознаки постмодернової драми в творчості М.Фріша і Ф.Дюрренматта. Аналіз драми-притчі Ф.Дюрренматта “Гостина старої дами” (або М.Фріша “Бідерман і палії”).
39. Міф про “американську мрію” в романах Ф.С.Фіцджеральда “Великий Гетсбі” і Т.Драйзера “Американська трагедія”.
40. Тема “провінційної Америки” в творчості Д.Апдайка. Роман Д.Апдайка “Кентавр”. Роль міфологічного начала у творі.
41. Література постмодернізму, її загальна характеристика.
42. Роман П.Зюскінда “Запахи, або Історія одного вбивці” як постмодерністський роман. Образ Гренуя в романі.
43. Постмодерністські ознаки в романі У.Еко “Ім’я троянди” (або К.Рансмайр “Останній світ”).
44. Руйнування євроцентризму в світовій літературі. Література ХХ століття як діалог різних типів культур (загальний огляд).
45. “Магічний реалізм” Г.Гарсія Маркеса як результат злиття різних культур. Проблематика його творчості. Роман Г.Гарсія Маркеса “Сто років самотності”: зміст, проблематика і поетика.
46. Тема становлення особистості в романі Дж.Д.Селінджера “Над прірвою у житті”. Твір у контексті літератури нонконформізму.
47. Зміст і проблематика роману Кобо Абе “Жінка в пісках”. Ознаки роману-параболи.
48. Особливості розвитку японської літератури ХХ ст. Творчість Я.Кавабаті.
49. Науково-технічний прогрес і художня свідомість ХХ століття. Антиутопія О. Хакслі “Новий прекрасний світ” або Сатира на “людину маси” в антиутопії Р.Бредбері “451* по Фаренгейту”.
50. Проблематика і особливості драматургічного методу Т. Стоппарда. Аналіз п’єси “Розенкранц і Гільденстерн мертві”.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Недостатньо	0-59

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Змістовий модуль II			Змістовий модуль I							
Основні тенденції розвитку зарубіжної літератури першої половини XX ст.			Явища зарубіжної літератури другої половини XX ст. як особливий етап світового письменства							
68			84							
1	2	3	4	5	6		7	8	9	10
Вступ до "Історії зарубіжної літератури першої пол. XX ст."	Розвиток прози першої половини XX ст. (модерністський роман; проза експресіонізму, інтелектуальний		Література постмодернізму	Експериментальний характер світової драматургії другої половини XX						
		М.Булгаков "Майстер і Маргарита"			Г.Гарсія Маркес "Сто років самотності"		П.Зюскінд «Запах»			
Самостійна робота №1-3 (15 балів)			Самостійні роботи №4 – 7 (20 балів)							
читацькі щоденники – 15 балів			читацькі щоденники – 15 балів							
МКР 25 балів			МКР 25 балів							

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основний список художніх творів

Гійом Аполлінер. Поезії
Томас Стернз Еліот. Поезії
Еріх Марія Рільке. Поезії
Федеріко Гарсія Лорка. Поезії
Йосип Бродський. Поезії
Бертольд Брехт «Матінка Кураж і її діти», «Життя Галілея»
Федеріко Гарсія Лорка «Криваве весілля»
Альбер Камю «Калігула»
Жан-Поль Сартр «Мухи»
Жан Ануї «Антигона» або «Жайворонок»
Фрідріх Дюрренматт «Візит старої дами»
Ежен Іонеско «Носороги» або Семюель Беккет «В очікуванні Годо»
Теннессі Вільямс «Скляний звіринець» або «Трамвай “Бажання”»; або
Артур Міллер «Смерть комівояжера»
Джеймс Джойс «Джакомо», «Улісс»
Франц Кафка «Перетворення».
Михайло Булгаков «Майстер і Маргарита»
Герман Гессе «Гра в бісер» або Томас Манн «Чарівна гора».
На вибір: Р. Олдінгтон «Смерть героя» або Е.М.Ремарк «На Західному фронті без змін», або Ернест Хемінгуей «По кому подзвін»
Михайло Шолохов «Тихий Дон»
Альбер Камю «Міф про Сізіфа», «Чума».
Жан-Поль Сартр «Нудота».
Вільям Голдінг «Повелитель мух».
Теодор Драйзер «Американська трагедія» або Джон Стейнбек «Грона гніву» або Джером Девід Селінджер «Над прірвою у житті»
Сомерсет Моєм «Місяць і мідяк»
Хорхе Луїс Борхес «Вавилонська бібліотека», «Алеф», «П'єр Менар, автор “Дон Кіхота”»
Рей Бредбері «451 по Фаренгейту», або Дж. Орвелл «Звіроферма» або «1984», або Олдос Хакслі «Новий прекрасний світ».*
Джон Андайк «Кентавр»
Кен Кізі «Політ над гніздом зозулі»
Кобо Abe «Жінка в пісках»
Габріель Гарсія Маркес «Сто років самотності», «Полковнику ніхто не пише»
На вибір: Патрик Зюскінд «Парфумер, або Історія одного вбивці», або Кристофер Рансмайр «Останній світ», або Умберто Еко «Ім'я троянди»

Основний список навчально-методичної літератури

- Історія зарубіжної літератури ХХ ст. / За ред. В.І.Кузьменка. – К. : Академія, 2010.
- Історія зарубіжної літератури першої половини ХХ століття: Практикум / Укладач О.Гальчук. – К. : Вид-во КУБГ, 2017. – 420 с.
- История зарубежной литературы ХХ века / Под ред. Л.Г.Андреева. – М., 1998. 2-е вид. – 2000.
- Дудова Л.В., Михальская Н.П., Трыков В.П. Модернизм в зарубежной литературе. – М., 1998 (2000, 2001, 2002).
- Зарубежная литература ХХ века: Практикум / Сост. и общ. ред. / Сост. и общ. ред. Н.П. Михальской и Л.В. Дудовой. – М., 1999.
- Зарубежная литература ХХ века: практические занятия / под ред. И.В.Кабановой. – М.: Флинта: Наука, 2007. – 472с.
- Западное литературоведение ХХ века. Энциклопедия. – М.: Intrada, 2004. – 560с.
- Толмачев В.М. История зарубежной литературы ХХ в. – М.: Academia, 2003.
- Андреев Л.Г., Козлова Н.П., Косиков Г.К. История французской литературы. – М., 1987.

Додатковий список навчально-методичної літератури

- История немецкой литературы: В 3 т. – М., 1986. – Т. 3.
- История итальянской литературы XIX – XX веков. – М., 1990.
- Аникин Г.В., Михальская Н.П. История английской литературы. – М., 1975.
- Засурский Я.Н. История американской литературы: В 2 т. – М., 1971.
- История зарубежного театра. Театр Европы и США XIX – XX вв. ч. 2. – М., 1972.
- Золотое сечение: Австрийская поэзия XIX – XX вв. в русских переводах. – М., 1988.
- Зарубежная литература ХХ века: Хрестоматия / Сост. Н.П.Михальская, Б.И.Пуришев. – М., 1981.
- История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1983 – 1994. – Т.8, 9.
- Затонский Д. Модернизм и постмодернизм. – Х., 2000.
- Белий А. Символизм как миропонимание. – М., 1994.
- Бердяев Н. Кризис искусства. – М., 1990.
- Затонский Д. Искусство романа и XX век. – М., 1973.
- Зингерман Б. Очерки истории драмы ХХ века. – М., 1979.
- Карельский А. От героя к человеку: Два века западноевропейской литературы. – М., 1990.
- Наливайко Д. Искусство: Направления, течения, стили. – К., 1985.
- Цвейг С. Вчерашний мир: Воспоминание европейца. – М., 1991.
- Мотылева Т. Ромен Роллан. – М., 1969.
- Андреев Л. Сто лет бельгийской литературы. – М., 1976.

- Шкунаева И. Бельгийская драма от Метерлинка до наших дней: Очерки. – М., 1973.
- Дирзен И. Эпическое искусство Томаса Манна: Мировоззрение и жизнь. – М., 1981.
- Кургинян М. Романы Томаса Манна: Формы и метод. – М., 1975.
- Павлова Н. Типология немецкого романа: 1900 – 1945. – М., 1982.
- Федоров А. Томас Манн: Время шедевров. – М., 1981.
- Березина А. Поэзия и проза молодого Рильке. – Л., 1985.
- Затонский Д. Австрийская литература XX столетия. – М., 1985.
- Молодцова М. Луиджи Пиранделло. – Л., 1982.
- Бушуева С. Полвека итальянского театра. 1880 – 1930. – Л., 1970.
- Засурский Я. Теодор Драйзер. – М., 1977.
- Старцев А. От Уитмена до Хемингуэя. – М., 1972.
- Аллен У. Традиция и мечта. – М., 1970.
- Гарин И. Пророки и поэты: В 5 т. – М., 1992 – 1995. – Т. 2.
- Моруа А. Литературные портреты. – М., 1970.
- Неусторев В. Литература скандинавских стран. – М., 1980.
- Адмони В., Сильман В. Томас Манн: Очерк творчества. – Л., 1960.
- Кашкин И Эрнест Хемингуэй. – М., 1966.
- Грибанов Б. Хемингуэй. – М., 1970.
- Проблемы литературы США XX века. – М., 1970.

9. ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ

Електронний навчальний курс «Історія зарубіжної літератури першої половини XX століття» (укладач Гальчук О.В.) <http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6703>